

2022

**Blauwdruk voor een leefbare toekomst
Niet Méér, maar Beter!
Harmonie tussen ecologie en economie
Voor de Gemeente Westland 2022 – 2030**

Platform

Groen Westland

4-4-2022

Blauwdruk voor een leefbare toekomst Harmonie tussen ecologie en economie

2022 – 2026 naar 2030

Aangeboden aan de Westlandse samenleving en politieke partijen.

De gezamenlijke natuurorganisaties

Auteur; Aad van Uffelen, Naaldwijk

4 april 2022

Omslagfoto Aad van Uffelen; De Westlandroute

Contact: Aad van Uffelen of: Natuurlijk Westland / AVN / Duinbehoud

NatuurlijkWestland@knnv.nl

Postbus 133, 2600 AC Delft

www.knnv.nl/NatuurlijkDelfland

twitter: NatuurlijkDelfland

facebook: NatuurlijkDelfland

instagram: NatuurlijkDelfland

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV)

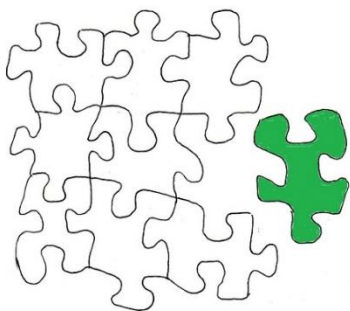
Wat in dit document staat is voor het overgrote deel eerder al via diverse documenten aan de gemeente en raad aangeboden, en soms (deels) besproken. Tot nog toe mochten wij helaas zelden gehoor vinden, niet bij de raad, niet bij het college, niet bij de ambtelijke organisatie. Ook inspreken en participatie bleek niet tot resultaat te leiden.

Wij hopen dat met het nieuwe college dat wel zal gebeuren, dat inspraak, participatie en meedenken door burgers en organisaties als vanzelfsprekend en waardevol wordt beschouwd.

Niet méér, maar Beter is ons uitgangspunt. De focus dient niet te liggen op nog grotere villa's, nog meer bezit; maar op duurzaamheid, welzijn, geluk en in harmonie zijn met de natuur.

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Op weg naar een gezonde natuurinclusieve samenleving.....	4
3	Onze Tienpuntenlijst en Kanteling in beleid.....	5
3.1	<i>Eerder raadsbesluit LeefbosWestland:.....</i>	<i>8</i>
	<i>Bodem met plastic afdekken en Cotoneaster is geen goede combinatie.....</i>	<i>8</i>
	<i>Half Westland ligt vol gronddoek om te voorkomen dat de bodem leeft en er plantjes groeien... ..</i>	<i>8</i>
4	Algemeen; beleidsvisie.....	9
5	Natuurinclusief bouwen, verbouwen en inrichten.....	10
5.1	<i>Actueel: Redden van de dakbroeders en vleermuizen.....</i>	<i>11</i>
6	Groen en water; concrete stappen zetten.....	12
6.1	<i>Natuur en biodiversiteit in de eigen tuin.....</i>	<i>16</i>
7	Projectontwikkeling en inrichting van de leefomgeving.....	17
8	De kust.....	18
9	Educatie en natuur beleven.....	19
10	Dierenwelzijn.....	20
11	Bomen planten, succesvol groen.....	21
12	Samenvatting punten.....	24
13	Verantwoording en Links.....	28
13.1	<i>Links naar meer informatie.....</i>	<i>31</i>
14	Samenwerkingsverband Platform Groen Westland.....	34
15	Bijlage; Inheemse planten.....	34
16	Tot slot;.....	35

Een puzzel is alleen mooi als die compleet is. Zonder goede zorg voor natuur; voor flora en fauna, is de puzzel van het leven niet compleet. Wij vinden dat er balans moet komen tussen economie en ecologie en dat elke omgevingsvergunning dit moet vastleggen via Natuurinclusieve eisen.

1 Inleiding

Een paar quotes en wetenswaardigheden:

- In maart 2018 en in 2021 maakte het Internationaal Energieagentschap (IEA) bekend dat de energie gerelateerde uitstoot van CO₂ weer is gestegen, de concentratie broeikasgassen in de atmosfeer stijgt en dus de opwarming van de aarde gaat verder. Niemand reageerde!
- De plasticberg in de oceanen is 4 x zo groot als gedacht, oceanen vervuilen totaal met als gevolg aantasting van alle leven en de voedselketen. Ook het slootwater en de bodem in Westland verontreinigen steeds meer door plastic en ander ongewenst afval.
- Experts zeggen: De mensheid is door haar expansie en hebzuchtige groei, de 'bibliotheek van het leven' aan het vernielen, biodiversiteit al 80 % minder, uitsterven gaat 100 x sneller dan in de tijd van de dinosaurussen, er leven nog half zoveel dieren op aarde als in 1970. In steeds meer gebieden zijn vogels al zeldzaam geworden en hele soorten sterven uit.
Bijna niemand komt in actie om echt iets te doen aan de ondergang, klimaatverandering en uitsterven van flora en fauna. Heeft de mens nog 100 jaar of met wat geluk nog iets meer? De VN stelt dat in 2030 de biodiversiteit in de herstelstand moet staan anders lukt het niet meer...
- Westland is het meest vol gebouwde stukje Europa, 90 % bebouwd en urbanisatie en verdere verstening zetten in hoog tempo door, gevolg is dat de leefbaarheid slecht is en natuur ernstig onder druk staat.
- 700 Nederlanders overlijden jaarlijks door geluidsoverlast, dat betekent dus ook 4 of meer Westlanders! (Wereldgezondheidsorganisatie Europa (WHO Europe))
- 467.000 mensen in de EU overlijden volgens het Europees Milieu Agentschap (EMA) jaarlijks voortijdig door ongezonde lucht. In NL zijn dat er ruim 5700. Dus in Westland sterven hierdoor ca. 35 mensen en die zijn dan vaak al jaren ziek door COPD e.d.
- Oktober 2021 De WHO noemt klimaatverandering grootste bedreiging voor gezondheid.
- Westland moet een basiskwaliteit natuur vaststellen en 30 % van het land in 2030 beschermen als natuur... Als we het nu niet goed doen, dan is het te laat!
- Natuurfilosoof Drenthen pleit voor respecteren van wildheid van de natuur. Daarmee wordt voorkomen dat natuurbeheer tuinieren wordt en we geen autonome natuurgebieden beheren, maar parken.

2 Op weg naar een gezonde natuurinclusieve samenleving

Platform Groen Westland verzoekt de politieke partijen, het college en de gemeente Westland; nu een weinig groene gemeente, te transformeren naar een mooie aantrekkelijke gemeente, duurzaam en met voldoende groen en natuur in de wijken en dichtbij, voor ontspanning en recreatie. Alsmede het areaal natuur uit te breiden, te versterken en beschermen, de NNN (Natuur Netwerk Nederland) te versterken en verbeteren en te zorgen dat, naast (een versterkte) Natura2000 bescherming, er ook natuur wordt aangewezen met de status van beschermd gemeentelijk groen. Tevens aan het strand te zorgen voor een of meer delen met een extra beschermde status van Groen strand en verder het strand te zoneren naar gebruik en bescherming. Nu wordt alles gebruikt voor activiteiten en recreatie, de natuur trekt aan het korte eind. Dat is ook zo aan de binnenduinrand. De nieuwe coalitie 2022 heeft met onze voorstellen de juiste leidraad dit te realiseren.

Westland is al jaren de kaalste, minst groene gemeente van Nederland en heeft slechts ca. 3 % natuur. Ook recent is dit weer uit onderzoeken gebleken. Ook de afgelopen vier jaar heeft de raad en het college hier géén verbetering in aangebracht. Natuur en groen zijn nog altijd sluitpost in Westland; de biodiversiteitscrisis leeft niet in Westland. Ook leidt het 'ontzorgen' dat de gemeente als beleid heeft ertoe dat bedrijven bepalen hoe het groenbeleid wordt uitgevoerd. De gemeente raakt de controle kwijt.

Met onze voorstellen maken we Westland weer een gezonde, mooie aangename gemeente, waar het goed wonen en werken is, met een goed economisch klimaat en waar de lucht, het water en de bodem gezond zijn. Dat gaat niet in één collegeperiode, maar er moet nu wel een begin mee worden gemaakt anders is het te laat; de VN stelt dat in 2030 de natuur in de herstelstand moet staan anders gaat het grootschalig uitsterven versneld door.

Graag ook aandacht voor minder straling, zeker nu het G5 netwerk wordt uitgerold waardoor het aantal zendmasten (groot en klein) exponentieel zal stijgen en toenemende sterke straling, volgens veel wetenschappers, in de hersenen schade kan aanrichten. Mens en dier moeten hiertegen worden beschermd.

Onze voorstellen omvatten een periode van 2022 tot 2030, met de nadruk op deze collegeperiode. In 2030 moet Westland een mooie, gezonde, groene, klimaatbestendige en duurzame gemeente zijn, en dat kan als we willen. Alles draait om het maken van de juiste keuzen en de wil dit te realiseren.

Hierna in 3 (en ook in 12) staan onze wensen samengevat, In de afzonderlijke hoofdstukken leest meer u over onderwerpen, details en toelichting.

3 Onze Tienpuntenlijst en Kanteling in beleid

Inleiding.

We zijn de verbinding kwijt, ecosystemen en de biodiversiteit storten in, soorten sterven uit, de natuur zit op een negatief kantelpunt. Het beleid moet NU veranderen. Voorbije jaren was de gemeente geen toonbeeld van transparantie en oprechte belangstelling voor onze bijdragen en wensen. Participatie, inspreken bij de raad, overleg met de gemeente, een wethouder of ambtenaren stelde vaak teleur; niet serieus nemen, niet reageren, er niets mee doen, leek de norm. Het proces Kustvisie was goed, maar werd in 2018 door de raad getorpedeerd! Processen zoals de herinrichting sportvelden, de Omgevingsvisie en de Groenvisie, zijn pijnlijke voorbeelden van hoe het niet moet.

Het moet anders; samenwerken aan de toekomst van Westland, verbinding maken.

De kwaliteit van de vergroening moet hoog op de agenda komen, niet als sluitpost, maar als startpunt.

Wetenschappelijke studies bevestigen onze roep voor méér groen en natuur in Westland en voor de rechten van de natuur!

Werk alleen nog Duurzaam en Natuurinclusief, vanuit een volwaardige Omgevingsvisie, een Omgevingsplan, een Biodiversiteitsplan en een Groenvisie; helaas is het beleid nog niet toekomstgericht.

Verbind groen en blauw. Versterk flora en fauna via groene dooradering, bomenlanen, mini leefbosjes, natuurlijke bermen, een hagenplan, een bomenbeleidsplan, een insectenplan, een plan om de dakbroeders (*huismus, zwarte roodstaart, spreeuw, gierzwaluw*) en vleermuizen te redden. Versterk groen en blauw in nieuwe en bestaande wijken en op bedrijventerreinen, versterk de kustnatuur, maak de leefomgeving mooier, gezonder en waardevoller. Dan pas kan de natuur haar ecosysteemdiensten leveren.

Een natuurinclusieve leefomgeving is ook essentieel voor een gezond economisch woon- en vestigingsklimaat. Bedrijventerreinen en de glastuinbouw moeten natuurinclusief en circulair worden en zich inzetten voor biodiversiteit. Dit versterkt de natuurwaarden in Westland.

Wij merken ook op dat (invasieve) exoten ongewenst zijn en niets of weinig bijdragen aan de biodiversiteit. De gemeente en hoveniers moeten stoppen met aanplanten van invasieve soorten zoals de rimpelroos en de Cotoneaster. Voorlichting hierover is belangrijk. En, het kapbeleid moet worden herzien, nu is elke boom en struik vogelvrij, de gemeente bepaalt haar eigen kapvergunning en particulieren hebben er geen nodig, tenzij de boom op de lijst beschermde particuliere bomen staat, maar dat zijn er minder dan honderd!

Wij willen dat het college en de raad in de nieuwe bestuursperiode dit concreet oppakt en, in goed overleg met Platform Groen Westland, hierin forse stappen zet. Het gaat om toekomst voor allen.

Dit willen wij; onze tienpuntenlijst:

1. Standaard in elke omgevingsvergunning opnemen: Natuurinclusief bouwen en verbouwen, en natuurinclusief inrichten van de omgeving. Indien er ook dakgroen wordt aangelegd, dit alleen in samenspel met grondgebonden groen. Wij willen heropening van de Omgevingsvisie en de door ons in 2020 ingebrachte punten alsnog opnemen. Ook voor andere beleidsdocumenten zoals voor de groenvisie, kustvisie, bomenbeleidsplan etc. willen wij als serieuze gesprekspartner worden gezien.
2. Het budget voor natuur en groen jaarlijks met 0.4 % verhogen tot dit 4 % van de jaarbegroting bereikt. De middelen adequaat inzetten voor de juiste vergroening. Voor deze collegeperiode een extra budget voor natuur en groen inzetten van 4 miljoen Euro. *Westland moet aan de minimale eisen voor een gezonde leefomgeving voldoen zoals de VN dat heeft vastgesteld (48 m2 openbaar groen per inwoner, binnen de bebouwde kom) Nederland heeft dat verdrag ondertekend!*
3. Groene dooradering en verbinding van groen en blauw in de gemeente realiseren. Hierin ook levensvatbare groene stapstenen, natuurlijke bermen, hagen, bomen, zorg voor insecten, ecologische taluds, een gezonde bodem, NNN uitbreiden, schoon water en instellen van gemeentelijk beschermd groen. Maar ook méér passend groen in de straten en centra, mede om hittestress en waterproblematiek te voorkomen en de leefbaarheid te vergroten. Betere zorg voor natuurwaarden en landschappelijke waarden. Maar ook meer zorg voor ons erfgoed, waaronder natuur en waardevolle bomen.
4. Zorg en bescherming van dakbroeders (*huismus, zwarte roodstaart, spreeuw, gierzwaluw*), vleermuizen en andere bedreigde soorten flora en fauna actief en direct uitvoeren. Deze soorten zijn in groot gevaar. Daarom direct (conform de wet Natuurbescherming) een ecoscan verplicht stellen bij isolatie en verbouw van woningen en bedrijfspanden. Waar nodig verplicht stellen van voldoende mitigerende maatregelen. Actief hierop toezien en handhaven.
5. De gemeente moet aansluiten bij het Deltaplan biodiversiteitsherstel. Vooral inheemse soorten aanplanten, géén invasieve exoten en soorten meer in de gemeente, waar mogelijk deze verwijderen. Natuurinclusief beheer van het openbaar groen past hierbij en gaat uit van het belang van flora en fauna. Ook aandacht voor stoeplantjes, daarom minder strikt alles wegbranden of borstelen. Maaien volgens de methode van de Vlinderstichting; Kleurkeur en Sinusmaaien. <https://www.vlinderstichting.nl/kleurkeur>
6. Belangrijk is dat de APV wordt herzien op natuur- en groenbeleid, zoals het kapbeleid herzien en meer particuliere en ook gemeentelijke bomen benoemen

tot waardevol, beeldbepalend en beschermd. Ook regels voor tuinen, erfafscheidingen, boomafstand tot de erfafscheiding en dergelijke bezien. De woonwijk van de toekomst moet een gezonde, klimaat neutrale, energie neutrale, CO2-neutrale, afvalloze, groene, natuurinclusieve, mooie leefplek worden, een echte ecowijk. Daar passen ambitieuze energieprestatienormen bij en stevige vergroening.

7. Uitwerken van de gemeentelijke natuurwaardenkaart.
Er is méér kennis en vakmanschap nodig bij de ambtelijke organisatie, een beleidsambtenaar natuur en groen en ecologen in vaste dienst nemen. Niet alles 'ontzorgen' waarbij bedrijven bepalen hoe de groene ruimte wordt ingericht en beheerd, de gemeente moet weer zelf controle krijgen op natuur en groen.
8. Zorg voor en opvang van (wilde) dieren en een verbod op roofvogelshow's.
9. Het Geestje (Monster Noord), (inclusief Watergat) dat in 1962 als duingebied is afgegraven, teruggeven aan de natuur en inrichten als binnenduingebied waarin ook een plek is voor wandelrecreatie. Ook zijn daar kansen voor extra drinkwaterwingebied, waar veel behoefte aan is.
Langs de hele binnenduinrand, waar kassen verdwijnen, moet buffernatuur komen.
Betere bescherming van de kust en Monster Noord (Geestje – incl. Watergat) en ook het Haagwegbos als beschermde natuur bestemmen.
10. Structureel goed overleg met de natuurorganisaties realiseren, waarbij samen wordt opgetrokken om gestelde doelen te halen. Participatie moet zinvol zijn; de gemeente zijn wij allen samen...

Tot slot roepen wij iedereen, die natuurschoon en een kansrijke toekomst belangrijk vindt, op zich aan te sluiten bij de Westlandse natuurorganisaties.

3.1 Eerder raadsbesluit LeefbosWestland:

In 2017 heeft de raad een positief besluit genomen over het plan LeefbosWestland. Het betekent dat die raadsuitspraak op tafel moet komen bij de onderhandelaars van een nieuwe coalitie. En dat het een integraal onderdeel wordt van besluitvorming waarbij méér vergroening is toegezegd. Wij vroegen in 2018 hierover duidelijkheid en doen dat opnieuw omdat er niets werd vernomen en er geen zichtbare vergroening tot stand komt.

Wij willen ook dat onze eerdere voorstellen (waarmee wij al in 2016 kwamen en in 2017 een aantal malen met wethouder Meijer en ambtenarenoverleg voerden) voor de aanleg van Tiny forests (maar dan volgens ons concept Mini-Leefbos) op verloren stukjes grond in Westland, daadwerkelijk wordt opgepakt. De gemeente zou alle geschikte stukjes grond in kaart brengen, de pilot was gepland in 2017, die is helaas niet doorgegaan. Pas in maart 2022 is er in Maasdijk, op verzoek van Groen Maasdijk, een formeel Tiny forest gerealiseerd via IVN. De systematiek van Tiny forest is botanisch gezien ongelukkig door de keuze van soorten en aantallen. Graag informeren wij u hier nader over.

Wij opteren dus voor ons project Mini-Leefbos Wij willen graag met u nadenken over de juiste keuze, over kansrijke vergroening, over verbinding van groen en blauw in de gemeente en versterking van natuur en groen in de hele gemeente.

Telkens bewijzen vele studies het belang van vergroening voor verbetering van biodiversiteit, verbetering van luchtkwaliteit en versterking van de groene omgeving in het algemeen. Dit is van groot belang voor burgers en voor flora en fauna.

Bodem met plastic afdekken en Cotoneaster is geen goede combinatie.

Half Westland ligt vol gronddeek om te voorkomen dat de bodem leeft en er plantjes groeien...

4 Algemeen; beleidsvisie

De leidraad in het beleid moet zijn: VEO (Verantwoord Ethisch Ondernemerschap) Hierbij staat de totale kwaliteit van leven centraal. Een betekeniseconomie, een economie waarin echte recycling, upcycling, een circulaire economie dus, moet eindelijk een realiteit worden. Kringlooeconomie; C2C (Cradle 2 Cradle) productcycli zijn noodzakelijk. Het primaat van gebruikswaarden, mens- en natuurwaarden dienen voorop te staan. Geld is een middel en geen doel, al lijkt dat in Westland andersom te zijn.

We moeten ons afvragen wat economisch wenselijk is in samenhang met morele aanvaardbaarheid. Niet het rentmeesterschap zoals de Christelijke traditie het bedoelt, wat betekent uitbuiting en onderwerpen van natuur, maar 'echt rentmeesterschap' (zorgen voor en samenleven met) en vooral partner zijn van de natuur en groene ruimte is leidend. In een duidelijke visie naar de toekomst is Maatschappelijk Verantwoordelijk handelen en duurzaamheid, leidend in het beleid. We gaan uit van het principe "Planet first, than People, and finally Profit" waarbij 'leefbaarheid' moet worden vertaald tot een gezonde gelukkige, groene natuurlijke omgeving waar mensen wonen, werken, recreëren en gezond en gelukkig zijn. Op moreel niveau is duurzaam beheer van de (groene) ruimte, van onze leefomgeving, onze aarde dan ook cruciaal. **Het doel moet zijn 'beter' en niet om 'méér'...**

Rode draad wordt: een positieve impact. Samen werken om de aarde en natuur te behouden voor de toekomst, alhoewel we beter kunnen stellen: om de mens ook in de toekomst nog kansrijk te laten leven op aarde! Kansen halen uit Duurzaamheid. Duurzaam = intelligenter. Meer kwaliteit in een duurzame groene omgeving. Nieuwe innovatieve technologieën bieden kansen en daardoor beter rendement voor bedrijven en dat in harmonie met de aarde.

Het Groenmanifest 2017 van Natuurpunt Westland (de oude naam van Platform Groen Westland) en ook ons in 2018 bij de formateur besproken document 'Hoofddijnen Herstelplan Groen en Natuur', hebben niets opgeleverd.

Wij willen dat ons bij de formatie ingediende plan (in uitgewerkte vorm) mede leidraad wordt voor besluitvorming over groen, natuur en dierenbeleid.

Toelichting: Definitie van duurzaam (Sustainable):

Zorgen voor duurzaam evenwicht tussen economische, ecologische, ethische en sociale belangen.

Via Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en VEO de technische en de sociale kant van het ondernemen en 'duurzaam zijn' invulling geven. Daar horen intrinsiek bij; veilige, eerlijke en duurzame producten in elke fase van de keten.

Alleen ontwikkelingen toestaan die ook toekomstige generaties de mogelijkheid biedt tot een aanvaardbaar levensniveau en kwaliteit. Daarom moet elke generatie de aarde goed en gezond achterlaten voor de volgende generatie. Dit is een belangrijk verzorgingsprincipe.

Niet méér grondstoffen aan de natuur/aarde, onttrekken dan dat de natuur weer kan bijmaken. Een gezonde, in balans zijnde, aarde nastreven.

Streven naar een gezonde schone en groene leefomgeving: gezonde kwaliteit van bodem, lucht, water en atmosfeer waarbij de biodiversiteit van de soorten in stand wordt gehouden en versterkt.

- Bestuurders, raadsleden, architecten, planologen en omgevingsdeskundigen gaan in hun besluitvorming uit van integrale duurzame keuzes bij

gebiedsontwikkeling (duurzaamheid, groen en water mogen geen aparte hoofdstukken zijn. Dus niet zoals nu, los staande besluiten die nadien elkaar vaak dwars zitten.) **NLGreenlabel is een goed systeem voor een optimale planning. Dat Duurzaamheidspaspoort of het Gebiedslabel geeft garanties voor de juiste keuzen.** De raad heeft dit document reeds een aantal jaren geleden van ons ontvangen.

[NL Greenlabel - Voor een meetbaar duurzame leefomgeving](#)

- De gemeente heeft eerlijke belangstelling voor het welzijn van haar inwoners, ze betreft burgers, bedrijven en organisaties bij de ontwikkeling van plannen vanaf het startpunt. Echte zinvolle participatie, meedenken, meepraten richting circulaire en natuurinclusieve economie wordt vanzelfsprekend. Dus niet, wat tot nog toe gebeurt, voor de vorm een soort participatie houden en er niets mee doen, dat maakt alleen maar dat mensen boos worden, teleurgesteld, afhaken en de politiek en de gemeente gaan wantrouwen. De recente gemeenteraadsverkiezingen lieten niet voor niets een zeer lage opkomst zien.
- Politici en gemeenten 'kantelen' naar 'dienstbaar leiderschap', men gaat luisteren naar deskundigen, maar ook naar burgers en pas op basis van alle feiten en kennis worden besluiten genomen. De krachten worden gebundeld en alleen besluiten met een breed draagvlak worden goedgekeurd, die besluiten moeten naadloos passen in de duurzame definitie en leidraad zoals hiervoor beschreven.
- Wij adviseren opnieuw, net als in 2018 het instellen van een **Green Innovation Team Westland** Dit team, dat het college en de raad adviseert, kan bestaan uit deskundigen en visionairs, de gemeente, de politiek, burgers, natuurorganisaties, het bedrijfsleven en jongeren. Samen kunnen zij een zoektocht aanvangen in een proces naar volledige vergroening, herstel van biodiversiteit en verduurzaming.
- De gemeente kan direct beginnen een **prioriteitenlijst** op te stellen om in deelgebieden verdere vergroening/verduurzaming te realiseren. De gemeenteraad kan daarbij een stappenplan en taakstelling vaststellen en jaarlijks budgetten vrij maken.

5 Natuurinclusief bouwen, verbouwen en inrichten

In onze documenten: Natuurinclusief bouwen en verbouwen, deel 1 en 2 (2020 - 2021) staat alles, inclusief concrete maatregelen, over hoe dat aan te pakken. De raad en het college heeft deze documenten van ons ontvangen. Er is helaas niets mee gedaan; dat moet beter en dit college kan een herkansing aangaan.

Natuurinclusief bouwen, verbouwen en inrichten is een cruciaal, eenvoudig en effectief hulpmiddel om natuurherstel te realiseren en een leefbare, gezonde, groene omgeving te ontwerpen. Sommige maatregelen kunnen genomen worden in of aan het bouwwerk, andere in de directe omgeving. Een combinatie van die twee is altijd nodig. Het is belangrijk de icoonsoorten aandacht te geven, maar vooral ook de niet genoemde soorten hebben onze aandacht nodig en dat doen wij door te zorgen voor een goede biodiverse omgeving en realiseren van ecosystemen.

In Westland wordt de leefomgeving gedomineerd door de glastuinbouw, bedrijventerreinen en woningbouw, juist daar zijn er mogelijkheden om ook natuur

weer kansen te geven, zoals in de vele smalle groenstrookjes die er tussen de kassen zijn, vaak naast sloten. Het gaat er om dat ecologische habitats worden hersteld. Een duurzame natuurinclusieve leefomgeving heeft alles te maken met natuur, groen, water en biodiversiteit. Maar ook met natuurwaarden, landschappelijke waarden, beleving, waterproblematiek, waterberging, hittestress, klimaatuitdagingen en beheer. Er zijn veel betaalbare voorzieningen mogelijk om een ontwerp natuurinclusief te maken. Dat geeft een goed gevoel voor de eigenaren, maar is ook leuk voor de bewoners, kinderen en bezoekers. Natuurinclusief bouwen is dus een manier van bouwen die positief bijdraagt aan verbeteren en versterken van natuurwaarden en biodiversiteit en gelijktijdig de leefomgeving gezonder en aantrekkelijker maakt. Het geeft ook een positieve uitstraling naar bouwers en gebruikers/bewoners en dus ook naar een woonwijk, bedrijventerrein en gemeente.

We moeten ook beseffen dat; wat ook de Provincie Zuid-holland stelt, 'Zonder goede Stedelijke Natuur het niet zal lukken om de gestelde natuurdoelen in Zuid Holland te halen. Er moet dus ook véél meer ruimte binnen de bebouwde kom komen voor natuur, groen en water, ook in de particuliere tuinen.

We moeten ook aansluiten bij de bos- en bomenstrategie en bij Plan Boom. Het bewustzijn binnen en buiten de gemeente(raad) moet snel verbeteren.

5.1 Actueel: Redden van de dakbroeders en vleermuizen

Ook de dakbroeders zoals de gierzwaluw, de zwarte roodstaart, de huismus en de spreeuw zijn in gevaar. Dat is ook zo met de vleermuis. Het aantal neemt snel af. Dat komt vooral door de isolatie van huizen, verlies van broedplekken en verstening van de leefomgeving. In nieuwbouw is geen plek meer voor deze dieren en er wordt in Westland nog niets gedaan aan inbouwen van neststenen, nestkasten en andere eenvoudige maatregelen om deze dieren te helpen.

De gemeente moet dringend de volgende maatregelen nemen.

1. Inventariseer samen met Natuurlijk Westland alle plekken in Westland waar deze vogels en vleermuizen nog voorkomen; dit zetten we in de natuurwaardenkaart(en) en op waarneming.nl zodat het vrij beschikbaar is.
2. Eis voor isolatie van daken en gevels, voor een verbouwing, of sloop, dat er eerst een ecoscan wordt gedaan. Indien verblijfsplekken of nesten worden aangetroffen, dan tijdig mitigerende maatregelen eisen. En dit controleren. (conform de wet Natuurbescherming.)
3. Zorg ervoor dat elke omgevingsvergunning natuurinclusief wordt zodat er eisen worden gesteld om bij bouw en verbouw te zorgen voor vervangende nestgelegenheid en bij nieuwbouw voor inbouw van neststenen en nestkasten.
4. Zorg ervoor dat de leefomgeving de juiste en voldoende vergroening heeft anders zijn voorgaande maatregelen zinloos. Een belangrijke taak ligt hier ook voor woningcorporaties, architecten en projectontwikkelaars.

5. De Tweede kamer heeft een motie aangenomen om oude bomen een officiële monumentenstatus te geven; hier moet Westland zeker iets mee want oude bomen zijn hier vrijwel niet.

6 Groen en water; concrete stappen zetten

1. Het budget voor groen en natuur, in de bebouwde kom, stijgt naar 4.% van de jaarbegroting, te realiseren in stappen van structureel extra budget van 0,4 % per jaar. Voor achterstallig onderhoud van het openbaar groen en een eenmalige inhaalslag en aanplant wordt deze collegeperiode 4 miljoen extra uitgetrokken.
2. Westland moet aan de minimale eisen voor een gezonde leefomgeving voldoen zoals de VN dat heeft vastgesteld (48 vierkante meter openbaar groen per inwoner, binnen de bebouwde kom) Nederland heeft dat ondertekend! In Nederland wordt vaak naar 75 vierkante meter per woning gestreefd, maar dat is dus veel te weinig, al zou het voor Westland een goede tussenstap zijn als dit in 2026 is gerealiseerd.
3. Elke nieuwbouwwijk krijgt in de wijk of op enkele honderden meters afstand een park van voldoende omvang en passend bij die wijk; minimaal 1 ha groot. Waar dit niet mogelijk is, wordt met aanpalende woonwijken gestreefd naar een gezamenlijk park. In sommige gevallen kan het ook leiden tot een park op hoogte, dus een rooftopdakpark.
4. Elke nieuwe wijk wordt natuurinclusief gebouwd en ingericht en krijgt minimaal 20 % grondgebonden groen en blauw (water) waarbij als het echt niet anders kan 15 % de ondergrens is; maar dan moet er veel aanvullend dakgroen komen. Er moet balans komen tussen steen en groen/blauw binnen de bebouwde kom. Corridors en stapstenen zijn essentieel om groengebieden te verbinden om zo de biodiversiteit te vergroten.
5. De gemeente kiest ervoor dat woningen met een tuin **minder WOZ betalen** als niet meer dan 40 % van de tuin (lieft minder) is betegeld en/of kunstgras heeft en de rest is beplant met voor insecten en vogels gunstige soorten zoals inheemse soorten (dit nader uitwerken).
Of de gemeente stelt een tegeltax in. Huizen met een tuin die met méér dan 40 % is betegeld en/of kunstgras heeft, krijgt een boete via een tuin-klimaattax.
6. De gemeente stimuleert gemengde groene daken, maar alleen als dit samengaat met grondgebonden groen.
7. *Opm. Een groen dak en zelfs een groene tuin heeft geen enkele ecologische waarde als niet aanpalend ander (grondgebonden) groen/blauw aanwezig is. Besef dat veel insecten geen afstanden groter dan 50 meter kunnen overbruggen. Voor deze verloren plekken wordt geen subsidie verleend. Dit moet stimuleren dat straten en wijken gezamenlijk een vergroeningsslag maken. Wij pleiten ervoor dat in elk dorp een burgergroep Groen... ontstaat, zoiets als in Maasdijk, ondersteund door de gemeente.*

8. Westland heeft nu vrijwel geen A-kwaliteit groen en het bomenbestand is matig tot slecht. Daarom willen we een bomenbalans invoeren, maar met waarde, waar je beleid op kan sturen, dus economische, ecologische, sociale en groenwaarde. Daarbij zal ook moeten worden gekeken naar het totale boomvolume, dus het kroon geheel van alle bomen samen. De kwaliteit van het groen en de soort groen is minstens zo belangrijk.
9. Het natuurlijke talud wordt de norm, alleen waar dat niet mogelijk is komt nog een beschoeiing langs slootkanten. Waar toch een beschoeiing is komen voldoende trapjes voor dieren om op de kant te kunnen komen.
10. Duurzaam circulair gebouwde huizen (nulenergiewoningen - passiehuizen) worden met hun glazen gevel (tuin) op het zuiden gebouwd zodat in de winter de zon zorgt voor gratis verwarming en extra licht. Loofbomen in de straat zorgen in de zomer voor schaduw en koelte.
11. In de straten worden kabels en leidingen aan de noordkant gelegd en een mix van bomen aan de zuidkant. Huizen hebben dan in de zomer het genot van een natuurlijke zonwering en koelte. Bomen die dicht bij huizen komen te staan worden zo gekozen dat ze niet hoger worden dan ca. 9 meter, dit in verband met zonnepanelen.
12. Er komt subsidie voor aanleg van groene daken; hier nadere eisen aan verbinden. Deze daken moeten wel in een groene grondgebonden omgeving liggen anders werkt het niet.
13. Biodiversiteit is ernstig in gevaar. Daarom staat herstel van biodiversiteit centraal. Dat betekent veel en gevarieerd groen aanleggen, bomen, struiken, lage beplanting, weidemengsels, hagen e.d. Bomen worden niet meer in een rij van dezelfde soort geplant, maar in een mix van soorten. Dat maakt de ecologische kracht sterker en voorkomt bij invasieve ziekten dat hele straten ineens moeten worden gekapt. Opm. inheemse weidemengsels alleen beperkt inzetten, belangrijker is goed beheer en verschraling dan komt soortvariatie vanzelf.
14. Het gaat niet meer alleen om stammen tellen, maar om de kwaliteit, variatie en het volume van het bladerdak van bomen. (Dit betekent goede inventarisatie, als leidraad kan worden aangehouden per inwoner 1 boom te realiseren)
15. Er komt een bomenbank. Hiervoor kunnen bewoners bomen opgeven die ze kwijt willen. Komen ze in aanmerking voor herplanting, dan bemiddelt de gemeente voor herplant bij andere burgers of wordt de boom indien mogelijk in de openbare ruimte geplant.
16. Bedrijven en burgers kunnen een boom adopteren of sponsoren. Dat betekent dat ze een boom schenken aan de gemeenschap. De gemeente zorgt voor de aanplant en het onderhoud. Er komt een staffel van bedragen om te schenken. Er komt mede voor dit doel een apart bos/park waarin deze bomen ook geplant kunnen worden, eventueel aangevuld met: geboortebomen, huwelijksbomen, overlijdensbomen, boomfeestdagbomen, herdenkingsbomen e.d. Ideaal is als hiervoor een 'Leefbos' wordt aangelegd.

17. Er komt een onafhankelijke "commissie; waardevolle beeldbepalende, bijzondere en beschermde bomen". Die commissie stelt een lijst samen van bomen die beeldbepalend zijn voor een plek, of een historische waarde hebben en daarom een beschermde status moeten krijgen. Dit zowel voor gemeentelijke en provinciale bomen en voor particuliere bomen in de hele gemeente. In de commissie zijn ook vertegenwoordigd de natuurorganisaties, monumentenorganisaties en cultuurhistorische organisaties. De gemeente moet particuliere bomen, die een beschermde status hebben, en dus van algemeen belang zijn, op haar kosten mee te nemen in de driejaarlijkse VTA keuring voor boomveiligheid.
18. We geven elke boom een duidelijke economische, ecologische, sociale en groenwaarde. Die waarde hangt af van de plaats waar de boom staat, zijn bijzondere waarde, beeldbepalendheid, zeldzaamheid, historische oorsprong in dit gebied etc. Hiermee krijgt de gemeente extra inzicht in het groenbestand. Deze gegevens kunnen worden ingevoerd in een speciaal bomenpaspoort zoals het beheerprogramma voor bomen en groen Geovisia. En in het gemeentelijke GIS-systeem (Geografisch Informatie Systeem) Ook de natuurwaardenkaart moet worden vervolmaakt en bijgehouden.
19. Bermen en groenstroken worden op diverse manieren van beplanting voorzien. Dat kan zijn een (inheemse) rozenperkje, een wilde floraberm, etc.
20. Er worden waar mogelijk weer gemengde hagen aangelegd, dit is van grote waarde voor vele soorten kleine vogels en dieren, het bevordert de biodiversiteit, werkt tevens als corridor en dient als windbreker. In het verleden was Westland gekenmerkt door de vele hagen rondom tuinbouwpercelen, dit gevoel kunnen we op sommige locaties herinrichten, het is vooral ecologisch van belang, maar heeft meer kwaliteiten. Het is daarom belangrijk dat de trend om hardhouten, kunststof of metalen schuttingen als erfafscheiding te bouwen moet worden beperkt en een dringend advies wordt afgegeven (of een verplichting) om natuurlijke erfafscheidingen te maken zoals een (gemengde) heg of haag. Daardoor nemen het aantal insecten vogels toe.
21. Groen begroeide vrijstaande palen (roostervorm) tot ca. 9 meter hoog bieden kansen voor vele soorten, vooral op plaatsen waar te weinig ruimte voor groen is, kan verticaal groen zoals een mix van Hedera en klimmers, een oplossing zijn (op sommige plekken kan bovenop een platform komen waar grote vogelsoorten kunnen broeden). Deze groenpalen kunnen ook prima in straten komen waar bomen weinig groeikansen hebben, dit omdat planten zoals hedera en klimmers gemakkelijker daar wortelen en minder behoeften hebben.
22. Voortaan worden alleen nog bomen geplant, met kans op succes. De juiste soort op de juiste plek, met de juiste grondbewerking, voldoende en bij voorkeur aaneengesloten bodemsubstraat, zeewindbestendig, bestand tegen invasieve ziekten, goed voor biodiversiteit. Een klimaatindeling in 4 zones is hiervoor ontworpen en beschikbaar.
23. Economische, ecologische, sociale en groenwaarde berekenen is het beste uitgangspunt voor een goed bomenbeleid en het kapbeleid. En daar hoort bij de

totale groenkwaliteit en het volume van het groendak, het kroonvolume van alle bomen samen.

24. We zorgen ervoor dat bomen de kans krijgen volwassen te worden, daarom niet op leidingen en kabels planten en niet in een totaal versteende straat; tenzij er een goede ondergrondse voorziening komt en aansluiting van het substraat zodat wortels en Mycorrhiza hun werk kunnen doen.
We maken dus ruimte voor bomen. Of besteden in bijzondere gevallen extra geld aan ondergrondse voorzieningen. Belangrijk is ook dat jonge aanplant van bomen de eerste 3 tot 4 jaar goed worden begeleid.
25. Het aantal bomen wordt met 4000 extra per jaar uitgebreid zodat in 2030 het hele bestand en de boomwaarde op orde is. Dit inclusief vervanging van de duizenden zieke en verwaarloosde bomen.
26. Ook bosschages zijn van grote groenwaarde en spelen een belangrijke rol in de ecologische structuur en de groene verbindingen. Ook al staan er geen waardevolle bomen of struiken in, het geheel van zulke biologische eenheden is erg belangrijk, zeker als er ook aansluitend water ligt. Dus ook daar moet een waarde voor worden berekend. Hetzelfde geldt voor een groep of rij bomen in een straat, op een pleintje of klein parkje. Juist de eenheid geeft extra kracht aan de groenwaarde. Zorg ervoor dat alle groen en blauw zoveel mogelijk met elkaar wordt verbonden. Groene eilandjes die te ver van ander groen liggen hebben vrijwel geen nuttig effect.
27. Bomen leven in Westland nu gemiddeld 30 jaar, dat is formeel bepaald. Veel soorten kunnen wel 700 jaar worden. Juist oude grote bomen zijn zeer waardevol voor de biodiversiteit. Bomen moeten door slim planten en onderhoud kans krijgen volwassen te worden en in ouderdom te sterven. Die regel van 30 moet vervallen.
28. Alle stukjes verloren grond in de gemeente (vooral bebouwde kom) worden beplant. Op plekken waar ooit gebouwd gaat worden, of nog geen bestemming is, komt **tijdelijke natuur**. Dit worden groene stapstenen voor vlinders, insecten en vogels. Denk aan moeras, droogtegebiedjes, hagen en wilde wallen. Verbinding hiervan is essentieel omdat veel insectensoorten slechts een korte afstand kunnen overbruggen.
29. Voor onderhoud wordt ingezet op sinusmaaien, dat betekent dat niet hele stroken ineens worden gemaaid, maar in delen zodat jong leven daarin kans krijgt volwassen te worden. Klepelen en afzuigen wordt niet meer toegestaan. Ook het paar-jaarlijks kort zetten van heesters moet anders, niet meer alles ineens, maar in gedeelten. Ook niet vlak voor de bloei van bijv. Forsythia alles korten. En geef uitleg naar de buurten waar het onderhoud nodig is.
30. Vanwege de klimaatverandering en de wateropgave dient er meer aandacht te komen voor waterberging; via wadi's, natuurlijke gebieden en waterbergingen. Hier speelt ook het Hoogheemraadschap van Delfland een belangrijke rol. Minder dan 1% van de beschermde wateren in Nederland (oppervlaktewater) voldoet aan Europese eisen voor waterkwaliteit, de watercrisis voor de natuur is al in volle gang. Westlandse wateren hebben ook nog altijd een overdaad aan

meststoffen, bestrijdingsmiddelen en vaak nog gifresten uit het verleden. Door de klimaatverandering worden blauwalgen vrijwel zeker giftiger.

31. De gemeente koopt alleen nog biologisch geteelde bollen en knollen aan en met name alleen soorten die geschikt zijn voor insecten en nectar leveren zoals: *Eranthis hyemalis*; *Galanthus nivalis* (*G. elwesii*; *G. viridapice*); *Crocus chrysanthus*, *C. vernus* en *C. cultivars*; *Arum maculatum* of *Arum italicum*; *Chionodoxa luciliae*, *C. forbesii* of *C. sardensis*; *botanische narcissen* zoals: *Narcissus pseudonarcissus subsp. pseudonarcissus* of de variant *Lobularis*; *Anemone nemorosa* of *A. blanda*; *Scilla sibirica* en *Hyacinthoides non-scripta*; *Muscari cultivars*; *Leucojum aestivum*; *Ipheion uniflorum*; *Allium sp.*
- Ook voor vaste planten, heesters en bomen spreken wij de voorkeur uit voor biologisch geteelde soorten.

6.1 Natuur en biodiversiteit in de eigen tuin

1. Groene tuinen, met wilde rommelplekjes, zijn belangrijk voor de natuur, egels e.d. Aan een groene tuin met veel vogels beleven de bewoners, kinderen en ouderen veel plezier, groen maakt gezond en is ook goed voor de psyche.
2. Duurzaam gebouwde woningen met groene daken, natuurlijke tuinen en -groene erfafscheidingen bieden nestgelegenheid aan vogels en ruimte aan insecten. Lees in dit verband ook over het project tuinreservaten van Vroege Vogels.
3. Een Groenstructuurplan, Duurzaamheid en Biodiversiteit moeten primair zijn bij een Natuurinclusief Bouwbeleid, op weg naar het **Klimaatneutraal Ecowonen en -werken**.
4. Groen, op het dak! Daktuinen en gemengde groendaken zijn, aanvullend op grondgebonden groen, in vele opzichten ecologisch belangrijk, ze verbinden het groen, dempen geluidsoverlast, nemen CO2 en vervuiling op, koelen de omgeving en bufferen regenwater.
5. Er moet ook dringend méér nestgelegenheid komen voor vogels zoals de huismus, de gierzwaluw en de spreeuw, evenals voor vleermuizen. Een regeling als '**onder de pannen**' opnemen in het Bouwbesluit kan woningen en gebouwen verplichten dit realiseren in het kader van natuurinclusief bouwen en verbouwen.
6. Aanleg van opvang van regenwater, en aanleg van **helofytenfilters** (riet) om water te zuiveren.
7. Regelgeving met een verbod op te veel betegelen van straten en tuinen; Ook voorkomen dat er alsmaar meer dode erfafscheidingen komen zoals van staal, kunststof of muurtjes. Veel erfafscheidingen en tuinbouwsels voldoen niet aan wetgeving of de APV zoals plek, hoogte en materiaalsoort. Hier moet de gemeente ingrijpen want er is veel wildgroei. Voorkom het ontstaan van dode steenwoestijnen.
8. Alternatieven zoeken zoals steengruis om te strooien bij gladheid. Zout is schadelijk voor de bodem en voor de meeste planten.
9. Ook inzetten op het stoppen van particulier gebruik van bestrijdingsmiddelen en onkruidbestrijding zoals met Roundup en azijn, wat tot veel schade voor insecten en dieren leidt.

10. Gemeente Amersfoort ontwikkelde een zeer goede plantenkiezer met bij- en vogelvriendelijke soorten. Gemeente Westland kan hierop inspelen richting zichzelf en de burger. [Plantkiezer Amersfoort \(hetgroenehuisamersfoort.nl\)](https://hetgroenehuisamersfoort.nl)

7 Projectontwikkeling en inrichting van de leefomgeving

1. Westland moet weer leefbaar worden en aangenaam om te wonen. Bouwen voor elke doelgroep, maar specifiek voor de gewone mens, is nodig. Er is nu een overdaad is aan dure villa's en kostbare appartementen. Verdichten kan, maar het moet wel samengaan met vergroenen. Daarom is een groenstructuurplan en een waterstructuurplan (Groen en Blauw) belangrijk voor gezond beleid.
2. In het groene netwerk moeten ook de verspreide stukjes groen met elkaar worden verbonden. Groene assen zijn ook belangrijk, evenals het begroenen van daken en gevels, waarbij het voor de laatsten van belang is dat er aanpalend grondgebonden groen is. Groene gevels zien wij vooral als begroeid vanuit planten die in de bodem staan en niet met kunstmatige systemen welke vaak heel veel leidingwater vragen.
Daar waar auto's ondergronds kunnen kan je bovenop soms een park aanleggen.
3. Door eco-loopbruggen kunnen de daken van bedrijfspanden op nieuw aan te leggen bedrijventerreinen met elkaar worden verbonden waardoor er een afwisselend groot (dak)park kan ontstaan. Ook bij de bouw van flats/appartementen kan dit tot interessante oplossingen leiden. Rotterdam werkt al jaren aan deze plannen. Een park op hoog niveau maakt ruimte nog functioneler.
4. Slootkanten moeten natuurlijke taluds worden en niet meer worden voorzien van hardhouten of stalen beschoeiing. Beschoeiingen zijn de dood voor jonge watervogels, kleine dieren zoals padden, egels etc. Dus alleen als het echt niet anders kan, maar dan wel daar trapjes maken zodat dieren uit het water kunnen komen. Natuurlijk talud met onderwaterbeschoeiing is beter.
5. De functies' in de publieke ruimte: wateropvang en natuur, komen nu niet voldoende aan bod. Een duurzame, gezonde, ecologische leefomgeving is verweven is met het Groen-Blauwe net van het openbare groen, bermen, beken en parken, een natuurlijke tuin van de bewoners en water.
De publieke ruimte, woonwijken en straten zijn niet groen of niet groen genoeg en worden daarom te weinig 'beleefd'.
6. De woonwijk van de toekomst moet een gezonde, klimaatneutrale, energieneutrale, CO2 neutrale, afvalloze, groene, natuurinclusieve, plek worden, een echte ecowijk. Daar passen ambitieuze energieprestatienormen bij en stevige vergroening.
7. Er moeten strenge maatregelen komen tegen luchtvervuiling, grondverontreiniging en oppervlaktewatervervuiling. Een belangrijk aspect hierin is voldoende meetpunten zoals ook meetpunten (RIVM) om de luchtkwaliteit te

meten. Op dit moment zijn die er niet in Westland. Vooral ook de uitstoot van diesels, scooters en particuliere houtstook leveren veel gezondheidsschade en zelfs overlijden op, hier moet de gemeente optreden en haar zorgplicht tonen.

8. De gemeente moet niet langer toestaan dat er bij aanleg van paden in natuurgebieden vervuild puin wordt gebruikt. Het is beter dit in het geheel niet meer te gebruiken.
9. Voor projectontwikkelaars komen strikte eisen dat ze niet eerst een terrein leeg schoffelen, dan gaan bouwen en later pas zien of er misschien nog ergens een verloren plekje is voor een klein boompje. De gemeente moet in bestemmingsplannen harde eisen stellen aan behoud van waardevol groen en aan de minimale hoeveelheid groen en hoe dat wordt gerealiseerd. Dit alles vanuit een omgevingsvergunning die natuurinclusiviteit eist met duidelijke voorwaarden.
10. De leefbaarheid van de duurzame mooie, groene aantrekkelijke wijk start bij het groenplan en daarin moeten bestaande kwalitatief goede mooie, bomen in behouden blijven en een sleutelrol vervullen.
11. Wateroverlast tegengaan door vergroening en ontstening. Meer ruimte voor de natuur, bomen en algemeen groen, geen plastic gras meer in tuinen. Opslag van hemelwater en dit bufferen voor droge tijden wordt de norm. Water ook brengen waar het nodig is om verdroging van natuur en land tegen te gaan en mede daardoor inzakken van land te voorkomen. Afvalwater opschonen en als gietwater gebruiken, rioolwater scheiden van regenwater. Bij woningen regenwater bufferen en hergebruiken, denk aan groene daken. Nieuwe vrijstaande villa's verplichten regenwater op te slaan en te hergebruiken in de woning en tuin.
12. Het is bewezen dat groen de waarde van een dorp, wijk, straat en woning met ca. 10 tot 15 % doet toenemen, mensen gezonder worden, gelukkiger, de wijk veiliger etc. (en de gemeente ontvangt veel meer WOZ-inkomsten...)
13. In de wijken en de centra worden de fiets en voetganger primair gesteld boven autoverkeer.

8 De kust

1. Wij willen dat het breed gedragen concept kustvisie van febr. 2018 opnieuw wordt besproken en alsnog wordt aangenomen. Daarna kan er beleid worden ontwikkeld conform de afspraken in het Kustpact, waarbij de kernpunten van onze kust: Rust, ruimte en weidsheid centraal staan.
2. De gehele gemeente Westland is nu benoemd als Nationaal Park Hollandse Duinen, dat is niet alleen vreemd, maar ook bizar. Een heroverweging dient plaats te vinden, of de gemeente moet bereid zijn de gehele gemeente dan ook zo in te richten dat het een waardig partner is van het Nationaal Park Hollandse Duinen.

(Opm. het NPHD is nog in oprichting en heeft nog niet een officiële status; vooralsnog is het vooral een marketingprogramma.)

3. Aan de kust komt, waar kassen verdwijnen, een nieuwe strook natuur aan de binnenduinrand. Dit versterkt de kustnatuur, geeft meerwaarde aan de natuurlijke kwaliteit en de versterkt de landschappelijke kwaliteit, ook is het goed voor recreatie. Verder is dit van groot belang vanwege de stijgende zeespiegel, toename van bodemdaling en verzilting.
4. Op het strand willen wij dat, behalve voor de strandtenten, zoveel mogelijk het vloedmerk blijft liggen omdat dit voor veel leven essentieel is. Ook moeten duinbroeders en strandbroeders worden beschermd tegen loslopende honden en wandelaars. Het project Groene Strand dient te worden ondersteund.
5. De kust blijft een familiestrand met kenmerken: Rust, Ruimte en Weidsheid. Geen strand- of duinhuisjes, geen hotels achter binnenduinrand, geen grootschalige vakantieparken. Wel kleinschalige lokale activiteiten en die moeten in een goede groene omgeving worden gerealiseerd, een voorbeeld hiervoor is vakantiepark Vlugtenburg waar met duinflora is gewerkt.
6. Er is dan wel afgesproken in de raad dat er geen strandhuisjes komen, maar elk jaar komen er wel een aantal kleedhokken bij op het strand, en breidt strandhoreca uit met (soms illegale) aanbouwsels en containers. Sluipenderwijs komen er zo toch veel meer verstorende elementen die ook nadelig zijn voor de natuurlijke zand inwaai in de duinen.
7. Het Geestje Monster Noord, (inclusief Watergat) dat in 1962 als duingebied is afgegraven, waarna er tuinders mochten komen, willen wij teruggeven aan de natuur en inrichten als binnenduingebied waarin ook een plek is voor recreatie zoals wandelen. Ook zien wij kansen voor extra drinkwaterwingebied waar veel behoefte aan is.
8. Het Haagwegbos moet worden behouden, wij willen dit graag in handen zien van een natuurorganisatie die ook het beheer voert.

9 Educatie en natuur beleven

1. Mensen en vooral kinderen zijn vervreemd geraakt van de natuur, we kennen het niet meer. We zien o.a. dat aan de verstening, bomenhaters en acties tegen bladval. Velen zijn er bang voor, een insect of spinnetje worden al gauw doodgetrapt omdat ze eng of gevaarlijk zouden zijn. Daarom moeten we natuur weer dichterbij de mens brengen en hen het belang van natuur laten zien. De gemeente kan hier actief in optreden samen met de natuurorganisaties.
2. Jongeren en hun ouders via projecten bewust maken van het belang van natuur en biodiversiteit en de samenhang in de ecologie.
3. Jonge kinderen op een eenvoudige en speelse manier vertrouwd maken met de natuur. Bij de basisscholen beginnen en ook ouders erbij betrekken; Natuurspeeltuinen en kinderopvang zoals wordt gedaan door kinderopvang ZON / Stichting Groen Cement voor Groene kinderopvang.

4. Schoolpleinen omtoveren tot groene oases. Geen grauwe steenwoestijnen meer. Ook de schooldaken worden groen gemaakt waar dat kan.
5. Rondom scholen worden loofbomen geplant zodat lokalen en het schoolplein in de zomer op een natuurlijke manier koel blijven en in de winter wel licht binnenkrijgen.
6. Het NME-project (Natuur en Milieu Educatie) werd in 2018 breder met techniek en heet nu WNT-web. Zij kunnen met jonge kinderen hun activiteiten meer uitbreiden en integraal onderdeel maken van de scholen zoals vroeger biologie en natuurlessen normaal waren. Goed zou zijn dat zij zich weer meer baseren op natuur, biodiversiteit, milieu en ecologische samenhang en minder op techniek. https://www.facebook.com/WNTweb/about/?ref=page_internal
7. Er komen meer natuurlijke speelplekken in de wijk. Naast de moderne speelplekken moeten er speelplekken komen (of combinaties) voor kinderen die avontuurlijk zijn met natuur, boomstammen, water, klimbomen en/of boomhutten, dit met kinderen overleggen, hen dichterbij natuur brengen.
8. In elke kern (en wijk) wordt een park aangelegd, en waar mogelijk een veilige picknickplek. Dat brengt mensen weer naar buiten en een contactuele samenleving wordt bevorderd, buurten worden weer levendig en integratie en veiligheid wordt bevorderd.
9. Buurten stimuleren in samenwerking met de gemeente het groen in de wijk te gaan onderhouden, ook mini leefbosjes en parkjes kunnen zo een goede plek in de omgeving krijgen. De gemeente kan stimuleren dat er net als Groen Maasdijk in elk dorp/wijk een burgergroep komt die zich met de leefomgeving actief bezighoudt.
10. Bij elke kern komt, als er belangstelling is, een biologisch volkstuincomplex. Volkstuinen kunnen tevens een onderdeel uitmaken van de groene hoofdstructuur van Westland. Natuurlijk Westland heeft hiervoor uitgewerkte plannen. *Al in 2013 zijn die plannen door ons met het toenmalige college en de gemeente besproken, het leidde tot niets. Zelfs het feit dat wij een sponsor hadden die een paar ton wilde doneren, maakte geen indruk op de toenmalige CDA-wethouder; het mocht niet want moestuinieren was niet agrarisch!*

10 Dierenwelzijn

1. Dieren zijn belangrijk voor mensen en spelen een essentiële rol in de natuurlijke ecosystemen. Huisdieren zijn voor mensen belangrijk. Het is nodig hier regels voor op te stellen om te voorkomen dat dierenleed ontstaat. Daar hoort ook bij het voorkomen van dierenleed bij maneges. Loslopende honden brengen vaak ernstige verwondingen (of zelfs de dood) aan bij schapen en paarden, maar ook bij mensen. Aanlijnplicht is daarom noodzakelijk, minus die delen waar dat specifiek is toegestaan. Handhaving is belangrijk.
2. Elke vorm van presentaties en shows met roofvogels wordt verboden. Ook het houden (en handelen) van deze dieren verdient een verbod. Logisch is dan ook het verbieden van het houden van beschermde exotische dieren.

3. Westland moet ook een goed werkend systeem hebben voor dierenambulance en opvang van (gewonde) dieren: door aanrijding, bijten, mishandeling, slechte verzorging etc.
4. Wij pleiten al jaren voor een algeheel vuurwerkverbod, dit is van groot belang omdat het vogels in de winter ernstig verstoort en vervuiling brengt, zeker bij natuurgebieden is een verbod van belang, het is voor een klein deel vastgesteld, maar wordt niet gehandhaafd.
5. Vervuiling brengt veel schade aan, ook bij dieren. In het kader van een schone leefomgeving is het goed om naast verbieden van vervuiling, ook daadwerkelijk structureel te starten met het opruimen van wegwerpvuil langs wegen, in natuur en op het strand. Hier liggen kansen om dit samen met burgers, scholen en scouting te doen. Het helpt ook bewustwording zodat mensen minder snel de omgeving vervuilen.
6. Een belangrijk punt is ook de enorme lichtvervuiling in Westland. De gemeente is welhaast de lichtste plek op aarde en wordt alsmaar lichter. Standvogels, trekvogels, nachtvlinders, andere dieren en mensen, raken hierdoor ernstig in de problemen, ze desoriënteren en worden vaak slachtoffer of ze planten zich niet meer voort. Wij hebben hierover adequate informatie en wetenschappelijke voorstellen.

Nesten van jaarrond beschermde vogels en broedplekken ontberen zorgplicht.

Ook de huismus vraagt om onze aandacht.

11 Bomen planten, succesvol groen

1. Er gaat met het planten van bomen veel mis in Westland. Dat kost niet alleen veel geld, maar is ook zonde omdat bomen maar zelden hun functie kunnen vervullen.
2. De juiste plek voor de boom/groen bepalen. Bij aanplant rekening houden met de uiteindelijke vorm en maat. Bomen worden ingedeeld naar groeihoogte:
 - hoger dan 15 meter zijn bomen van de eerste grootte (1)
 - van 10 tot 15 meter zijn bomen van tweede grootte (2)
 - van 6 tot 10 meter zijn bomen van derde grootte (3)
 - van 1 tot 6 meter (vooral bij coniferen)
 Daaronder zien we heesters/ struiken

3. Aanplantadvies van bomen van grootte 3, dicht bij de gebouwen. Grootte 2 verder van de gebouwen af en bomen van grootte 1 in de vrije ruimte en op plaatsen waar ze nimmer zullen storen en tot wasdom kunnen komen.
4. Voorkom dat er een conflict ontstaat met ondergrondse leidingen en kabels.
5. Optimale grondbewerking en er ruim voldoende grond (substraat) voor de wortels beschikbaar stellen. (Wat boven de grond zit ook onder de grond aan wortelstructuur) (Een boom wortelt niet dieper dan het plaatselijke grondwaterniveau) Nu worden bomen meestal in een veel te klein grondvak geplant. Per jaar is voor een normale boom 1 kubieke meter bodemsubstraat nodig. Er is per boom dus al gauw minimaal 20 kuub nodig. Staan bomen in een rij, wat in een straat of op een plein vaak voorkomt, dan is het verbinden van die ondergrondse structuur met substraat essentieel omdat wortels ondergronds samenwerken met elkaar en met Mycorrhiza. Dan is een veel betere groei en gezondheid gewaarborgd.
6. Goede lucht- water- en voedselvoorziening, een goede bodemstructuur realiseren.
7. Geen dichte bestrating rond de boom, maar een brede rand voor lucht en water. Luchtdoorlatende stenen e.d. toepassen. Extra luchtslangen ondergronds gebruiken.
8. Belangrijk is ook dat ondergrondse spanbanden na enkele jaren worden doorgesneden om ingroei in de stam te voorkomen. Nog beter is dat voortaan verteerbare spanbanden worden gebruikt.
9. Maaischade aan bomen (in parken, groenstroken e.d.) voorkomen door bijv. een rand rond de stam te zetten.
10. Parkeerschade aan bomen voorkomen.
11. Het juiste onderhoud/verzorging geven zoals water geven, zeker de eerste jaren na aanplant.

Het beste groen inzetten tegen luchtvervuiling zoals CO2 fijnstof etc.

Binnen dragen planten ook bij aan de verbetering van het binnenmilieu. Ze verdampen water en bevochtigen daardoor de lucht. Ze kunnen de lucht filteren van stofdeeltjes en schadelijke stoffen, zoals formaldehyde en benzeen en kunnen ook zorgen voor een verbetering van de akoestiek (TNO, 2006). Planten kunnen nooit een goede ventilatie vervangen, dit moet altijd op de eerste plaats staan. Een paar voorbeelden:

- De Hedera helix is goed in het bevochtigen van de lucht.
- Planten met ruwe oppervlakken, fijne haartjes of verhoogde nerven zijn efficiënter bij het onderscheppen van stof dan planten met gladde bladeren.
- Het ecosysteem in potplanten is van nature in staat tabaksrook, vluchtige organische stoffen en ziekmakende micro-organismen uit de lucht te verwijderen in een luchtdicht afgesloten ruimte.
- Spathiphyllum en Dracaena zijn in staat benzeen en andere vluchtige stoffen uit de lucht te halen. Ook Howea doet het goed.

Buiten is vooral het effect dat planten hebben op de concentratie fijnstof van belang. Hierover is bekend (WUR, 2006): Hoe groter het bladoppervlak, des te effectiever is een vegetatie in het onderscheppen van fijn stof. Dit betekent dat een boom meer onderschept dan een struik of een kruidachtige. Ook blijkt dat naaldbomen meer geschikt zijn dan loofbomen om fijn stof te onderscheppen. Naaldbomen kunnen wel tot 3 x zoveel fijn stof invangen als loofbomen. Vooral Pinus-soorten doen het goed.

Bron: Milieucentraal.

De beste bomen en planten om fijnstof uit de lucht te halen zijn soorten met een onregelmatige opbouw. Dan zijn er meer contactmomenten met de boom of vegetatie. Een warrige takstructuur werkt hierbij positief. Ook vegetatie-eigenschappen zoals de ruwheid van het oppervlak zijn essentieel. Een deel van het stof komt niet meer los, een ander deel van het stof kan middels regen en wind weer loskomen. Bij afspoeling komt fijn stof niet terug in de lucht maar in de bodem. De mate van afspoeling varieert hierbij per soort. Eenmaal op de grond kan het fijn stof met het water weggespoeld worden in het riool of zich hechten aan de bodem waar het voor langere tijd wordt opgeslagen. Sommige verbindingen die aan de stofdeeltjes vastzitten, kunnen in de bodem onschadelijk worden gemaakt.

Naaldbomen zijn het meest geschikt om fijn stof te verwijderen. Loofbomen met een wat complexere takstructuur en met ruwe en behaarde bladeren vangen ook goed fijn stof af, zij het minder dan naaldbomen. In tegenstelling hiermee zijn loofbomen met platte en brede bladeren het best geschikt om gasvormige verontreiniging op te nemen. Het verschil in functionaliteit tussen naalden loofbomen is voor gasvormige verontreiniging minder groot dan voor fijn stof. Dit opent de mogelijkheid om de aanplant van bomen in de stad vooral te richten op fijnstof.

Bron Ministerie en: <http://www.ademloos.be/nieuws/stadsbomen-voor-een-goede-luchtkwaliteit>

Bloeiende verschaalde bermen of stroken zijn gunstig voor de biodiversiteit en fraai.

*Kleine besluiten zoals
alternerend snoeien leidt tot
grote winst voor insecten.*

12 Samenvatting punten

Puntenlijst voor duurzaamheid en vergroening van Westland:

1. Een groot en structureel probleem bij de gemeente is dat de ambtelijke organisatie niet op orde is. Al een reeks van jaren rommelt het op de werkvloer, veel ziekteverzuim, goede mensen vertrekken en er komen steeds meer mensen werken die niet in Westland wonen en de gemeente niet kennen. Ook is het kennisniveau op gebied van natuur en groen niet op orde. Sinds het vertrek van de gemeente ecoloog is er geen nieuwe aangenomen. Een goede beleidsambtenaar natuur en groen vragen wij al jaren om. Soms werken ambtenaren van verre afstand of worden tijdelijk extern ingehuurd. De hiërarchische structuren zijn blijkbaar niet goed en er zijn blijkbaar leidinggevenden die medewerkers onvoldoende ruimte geven hun werk optimaal te doen, hen niet motiveren en niet werken aan kwaliteitsverbetering. Het contact met de ambtelijke organisatie laat zeer te wensen over. Vaak begint iets goed, zoals bij de herinrichting van de sportvelden en dan sterft het een stille dood en valt alle contact stil. Verklaringen komen er nooit. Onder het college 2018-2022 is dit probleem sterk toegenomen, ook het college maakte zich hieraan schuldig door bijvoorbeeld niet te antwoorden, of niet te luisteren. Dit moet eerst worden opgelost omdat het hele functioneren van de gemeente, het contact en vertrouwen tussen de gemeente en anderen hiervan afhangt.
2. Herzien van de Omgevingsvisie welke in dec. 2020 is aangenomen. Alle verbetervoorstellen van Platform Groen Westland zijn toen verworpen, participatie bleek zinloos... De Omgevingsvisie is NIET natuurinclusief en voldoet niet aan de eisen voor een gezonde groene leefomgeving en herstel van biodiversiteit.
3. Door de raad aannemen van een goed **groenstructuurplan/Groenvisie**. Dit plan had al in 2021 klaar moeten zijn. De natuurorganisaties was gevraagd hieraan mee te werken, dit is nooit gebeurd. De gemeente/wethouder is de toezeggingen nooit nagekomen.

Dit plan moet, in harmonie met natuurinclusief bouwen en verbouwen, leidend zijn bij projectontwikkeling, bedrijvigheid en woningbouw in Westland. *Er moet samenhang komen in het groenbeleid: Visie over duurzaamheid, Ontwerp en inrichting van de buitenruimte, Inspraak, Taakstelling en budget, Beheer en onderhoud, Regelgeving en handhaving, Personeel en organisatie, Communicatie en voorlichting;*

4. Westland moet weer eigen ecologen in dienst nemen en de deskundigheid in de groenafdeling vergroten. Ook moet er een deskundige beleidsambtenaar natuur en groen komen voor alles wat met flora en fauna te maken heeft.
5. Een **bomenlijst** samenstellen van waardevolle, beeldbepalende, bijzondere bomen en deze een beschermde status geven. *Bomen niet kappen of kandelaberen, alleen na aantoonbare noodzaak hiertoe vergunning verlenen. Waar mogelijk herplantingsplicht eisen. Overtreders boetes opleggen (Advies vragen bij de bomenstichting).* Voor taxatie alleen gebruik maken van het onafhankelijke Nederlandse Vereniging Taxateurs van Bomen (NVTB). *Nu gebruikt de gemeente illegaal een verboden Exel methode van de NVTB, dat kan natuurlijk niet. Dit is ook ingezet bij taxatie van de Robinia die aan de Dijkweg staat.*
6. **Biodiversiteit** in Westland structureel verbeteren. Dit betekent dat vanuit een groen beleidsplan/groenstructuurplan, boomstructuren zoals groengebieden, laanbeplanting, parken en plantsoenen, maar ook slootkanten, wegbermen, gemengde hagen e.d. in een passende, soortgevarieerde samenstelling wordt ontwikkeld. Ook de particuliere tuinen en volkstuincomplexen kunnen hierin een rol spelen;
7. Een waterstructuurplan met daarin opgenomen een taakstelling om het oppervlaktewater weer schoon en gifvrij te maken, nu worden sommige gifwaarden vele malen overschreden (zie het rapport Delfland);
8. Schoon maken van de lucht. (De lucht is nu ernstig verontreinigd, zie ESA); Westland heeft nog geen RIVM-meetpunten voor luchtkwaliteit, wij vinden dat die er snel moeten komen. Beleid van de lagere overheden Bron: www.groeneruimte.nl
Lokale- en regionale maatregelen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan verbetering van de luchtkwaliteit. Zo kan de gemeente bijvoorbeeld een luchtkwaliteit toets invoeren die de effecten van plannen en ontwikkelingen op de luchtkwaliteit in kaart *1 miljoen longpatiënten lijden jaarlijks aan luchtvervuiling. Elk jaar overlijden in Nederland ca.2.700 mensen door houtstook en 50.000 worden in het ziekenhuis opgenomen. Verbranden van hout in kachels, open haarden en vuurkorven zijn een belangrijke oorzaak. Ook overlijden hierdoor naar schatting jaarlijks 10 kinderen in de leeftijd tussen de 1 en 12 maanden, zie <https://vvm.info/nu-in-tijdschrift-milieu>*
9. Westland planologisch beter inrichten. Stoppen met bouwen van megagrote villa's in de buitengebieden, maar streven naar verdichting in de kernen. Kernen aantrekkelijker maken en flink vergroenen, hierdoor kan buiten de kernen meer en massaler de natuur worden versterkt;
10. Schoonmaken van de bodem (de Westlandse bodem is op veel plekken (ernstig) verontreinigd met gif, afvalstoffen, kolas (sintels) e.d.); (dempen van sloten, funderingen, tuinderspaden e.d. hebben (in het verleden) voor veel verontreinigde bodem gezorgd). Een wel heel bijzondere actie van het vorige college was de

vuilstort in 's-Gravenzande na (onnodige) kap van alle bomen, niet afgraven en opschonen, maar afdekken met plastic en daar een aarden laag overheen storten, wat tot allerlei problemen leidt...zulk beleid is niet verstandig.

11. Zo volledig mogelijke inzet van biologische bestrijding en -bemesting in de tuinbouw, maar ook in de particuliere tuin;
12. Niet toestaan dat voor het milieuschadelijke bestrijdingsmiddelen nog (weer) worden gebruikt;
13. 100 % duurzaam inkoopbeleid door de gemeente. Zo min mogelijk toepassing van tropisch hardhout, maar meer inzet van lokaal hout;
14. 100 % duurzaam terreinbeheer invoeren. (Zie regels Stichting Milieu Keur)
15. Ontwikkelen van milieuvriendelijke, duurzame woonwijken en woningen voorzien van groene daken waar mogelijk en zinvol, in samenhang met ander groen. (Hiervoor subsidieregelingen instellen)
16. De bouw van woningen en bedrijfspanden vanuit een andere filosofie ontwerpen. Dus ook de indeling van woonwijken anders aanpakken om een duurzame omgeving te creëren. Geomantisch bouwen en zelfvoorzienendheid een onderdeel laten zijn van de architectuur. (*Nagaan hoe ecologische concepten zoals van architect Huub van Laarhoven kunnen passen in Westland. Met name zijn autarkische architectuur is interessant*) www.vanlaarhovencombinatie.nl/
We kunnen ook leren van de energie neutrale woningen in de plaats Kolum. www.weromweningen.nl/
Kennis nemen van Ecobuild. Dit is een van de grootste beurzen over duurzaam bouwen en realiseren van een duurzame omgeving. www.ecobuild.co.uk/
17. Nieuwe bedrijven met platte of licht hellende daken verplichten dit met groen zoals Sedum of beter nog een gemengde vergroening, te bedekken. Dit stimuleren bij bestaande bedrijven;
18. Nieuwe woonwijken zijn nu vaak niet meer dan saaie, kale, dode woonplekken, vaak ware steenwoestijnen vol met territoriale schuttingen. Om buurten te verlevendigen en te stimuleren richting duurzame wijken, moet er meer actie en interactie van, met en door bewoners komen. Wijken moeten worden ontsteend en vergroend, er kunnen ontmoetingsplekken komen, parkjes en picknickplekken. Ook kunnen in wijken regelmatig acties zoals kunstmanifestaties komen. Via een samenhangend beleid moet dit tot stand komen, samen met buurtbewoners / wijkverenigingen.)
In woonwijken stevig inzetten op aanleg van groen, bomen, parkjes en natuurlijke speelplekken. Een taakstelling zou kunnen zijn 1 boom in de openbare ruimte voor elke inwoner...;
19. Bedrijventerreinen vergroenen, zowel in de ruimtelijke omgeving als op de daken en waar mogelijk ook gevels;
20. Langs wegen zoveel mogelijk hoog en laag groen aanplanten, gemengde wilde hagen e.d., ook om schadelijke gassen van uitstoot te neutraliseren;
21. Op rotondes een centrale boom planten of groepen van een soort. Per rotonde dit laten verschillen voor variatie en herkenbaarheid van een punt;

22. Direct stoppen met het (middels tropisch hardhout) of metaal, beschoeien van slootkanten. Zoveel mogelijk overgaan op aanleg van natuurlijke taluds.
(Beschoeide slootkanten zijn ook dodelijk voor kleine dieren zoals egels die in het water vallen, maar ook padden, salamanders, jonge watervogels en soms huisdieren kunnen niet op de wal komen en verdrinken vaak. Daar waar het niet kan ontsnaptrapjes aanbrengen...)
23. Geen aanplant van exotische bomen en struiken zoals palmen en olijven. Maar vooral inzetten op hier van nature voorkomende soorten. Dit voorkomt ook domesticatie van ongewenste tropische insecten;
24. Particulieren stimuleren niet langer hun tuin te betegelen, houten erfafscheidingen of muren te plaatsen of kunstgras aan te leggen.
Maar daarentegen over te gaan op de natuurlijke tuin en groene daken. Hiervoor kan de gemeente een stimuleringspremie op zetten door aantrekkelijke verlaging van de WOZ, of desnoods een tegeltax.
25. Scholen alleen nog bouwen in een omgeving die voor kinderen veilig en gezond is en voldoende ver van drukke wegen, in een groene omgeving en met groene schoolpleinen;
26. Aanleg van meer goede, brede en veilige fietspaden en snelfietspaden zodat de fiets een belangrijker vervoermiddel wordt tussen huis-werk;
27. Ook moet er meer aandacht komen voor het verdrogen van dijken bij toenemende droogte en hitte. Door de klimaatverandering zal dit probleem nog groter worden;
28. Afkoppelen van het hemelwater naar de rioolafvoer. Regenwater moet apart worden afgevoerd, maar moet vooral ook weer in de grond kunnen infiltreren zodat bomen weer water kunnen vinden. Ook is het aan te bevelen een structuur aan te leggen met regenwatervoorziening dan wel dat slootwater kan worden gebruikt voor bewoners en de gemeente zodat tuinen niet meer met leidingwater hoeven te worden besproeid;
29. De ondergrondse infrastructuur is steeds drukker met kabels en leidingen. Bomen komen ernstig in de verdrinking en kunnen nauwelijks meer groeien. Het is zeer belangrijk dat de ondergrondse infrastructuur wordt gereorganiseerd zodat de zo belangrijke groenstructuur ook werkelijk succesvol kan worden gerealiseerd. Nu vinden boomwortels naast pijpen en kabels vaak alleen een zand- of puinlaag;
30. Het WNT-web (Natuur Milieu en Educatie project) niet richten op tuinbouw, maar op de samenhang in de natuur. In dit project samenwerken met scholen, hoveniers, bloemisten, tuinbouw, groei en bloei en vrijwilligers;
31. De recreatievaart in Westland in kaart brengen. Dieselmotoren van boten zijn zeer vervuilend. Hier maatregelen tegen nemen en een vervuultax heffen. Een uitfaseerschema maken zodat bijv. in 2030 er alleen nog elektrische boten varen. Nieuwe boten nu al verplicht elektrisch. Ook voorkomen dat pleziervaart de oevers beschadigen door te hard varen.
32. Invoeren van het 3-30-300-principe. Dat betekent dat iedere inwoner vanuit zijn of haar huis minstens drie bomen moet kunnen zien, dat elke wijk of buurt 30 procent bladerdek heeft en dat op hooguit 300 meter van elke woonplek een park of plantsoen met bomen ligt. In het nieuwe systeem hebben we wat minder werk, omdat zoals gezegd alle

gegevens in het digitale paspoort van de boom te vinden zijn. Ook de kapaanvragen worden daarin gezet.

33. Het stadium waarin een kapaanvraag is wordt nu op de kaart met verschillende symbooltjes aangegeven. Diverse medewerkers leveren hun aandeel in het advies en als alle betrokkenen de aanvraag hebben goedgekeurd, wordt een vergunning afgegeven.

34. De gemeente moet transparant worden en samenwerken met de natuurorganisaties voor natuur en groen. Misschien kan dat via GIS en anders via een beheerprogramma voor bomen en groen Geovisia.

Alle bomen van de gemeente zijn in dat programma op te roepen, er is een boompaspoort. Medewerkers van een boomverzorgingsbedrijf die voor de gemeente de VTA (Visual Tree Assessment) verzorgen, kunnen in het paspoort hun bevindingen noteren en de gegevens over de gezondheid van de boom optimaliseren. Ook natuurorganisaties kunnen dan hiermee een beter inzicht krijgen over de bomen en het groen en daarmee wordt overleg met de gemeente / wijkbeheerders enorm verbeterd.

Bij goed beheer komen er vanzelf ook orchideeën in de bermen zoals deze bijenorchis.

Geef braak liggend land de status van tijdelijke natuur.

13 Verantwoording en Links

Dit document is gemaakt uit actuele informatie en o.a. de volgende documenten: Verder diverse onderzoeken en publicaties van specialisten.

Titel	Datum	
Duurzame ontwikkeling gemeente Westland	27-02-2013	
Bomen aan de Dijkweg baren veel zorgen	28-11-2013	
Dijkweg bomen planten 2013	09-07-2014	
Volkstuinen in Westland; sociaal ecologische moestuinen	28-10-2014	

Toekomst van Westland en glastuinbouw deel 1 2014	11-12-2014	
Toekomst van Westland en glastuinbouw deel 2 2014	11-12-2014	
Bomen en de gemeente Westland, geen gelukkig huwelijk	08-07-2015	
Groenbeleid in Westland 31-07-2014	05-01-2016	
Oproep aan de westlandse gemeenteraad	20-01-2016	
Bomen in Westlands kustgebied, artikel vakblad Boomblad en met de gemeente gedeeld	07-03-2016	
Economische waarde van bomen	14-03-2016	
Plan Leefbos Westland 2016	14-11-2016	
NL Greenlabel voor een duurzame leefomgeving gemeente Westland	09-12-2016	
Boeiende beuken van Beukenrode	27-02-2016	
Schefferkamp compensatiegroen	10-04-2017	
Schefferkamp in gevaar 2017	29-05-2017	
Het groenmanifest 2017 (voor verkiezingen 2018 en bij formatie gebruikt)	12-07-2017	
Schefferkamp in demolition	24-09-2017	
Verslag biodiversiteit seminar 2019	22-02-2019	
Kieswijzer groen en natuur 2018 (vergelijking van verkiezingsprogramma's)	11-03-2018	
Het herstelplan groen en natuur 2018 (voor verkiezingen 2018 en bij formatie gebruikt)	23-03-2018	
Insprektekst Herstelplan groen en natuur	22-05-2018	
Reigers niet welkom in Westland	07-06-2018	
Inspiratiebijeenkomst Omgevingsvisie gem. Westland	07-06-2018	
Slecht onderhoud aan Westlandse bomen	21-06-2018	
Watergeven is (g)een kunst	19-07-2018	
Waarom nog vuurwerk	01-01-2019	
Insprektekst vuurwerk	07-02-2019	
Inspreken evenementennota	19-02-2019	
Maaibeleid en biodiversiteit in Westland	31-03-2019	
Tiny forest opzet (Mini-Leefbos)	20-05-2019	
Raadsbesluit burgerinitiatief Leefbos Westland	21-05-2019	
Gesprek wethouder Snijders	23-05-2019	
Westland van de toekomst	16-07-2019	
Westland heeft een bomenprobleem	22-08-2019	
Glastuinbouw maaibeleid 2020	13-01-2020	
Westland kan zonder vuurwerk	14-01-2020	
Is het maaibeleid nu slecht of goed 2018	15-01-2020	
Raadsinformatieavond maaien Okt 2018	15-01-2020	
Gesprek sportvelden Westland / verslag	30-01-2020	
Stikstof en natuur	13-02-2020	
Is de eikenprocessierups te bestrijden	10-03-2020	
Groenbeheer bij sportparken in Westland	11-05-2020	
Gesprek wethouder Snijders over snoeien	28-05-2020	
Insprektekst kust	17-06-2020	

Westlandse kust speelbal van belangen	18-06-2020	
Omgevingsvisie, voorstellen	31-08-2020	
Reactie op de Omgevingsvisie	14-09-2020	
Waarom kapt Westland zoveel bomen	22-10-2020	
Perdiksepad, bomen verplanten	25-10-2021	
Het rk kerkhof een spirituele oplaadplek	17-11-2020	
Inspreektekst Omgevingsvisie	24-11-2020	
Inspreken Omgevingsvisie	08-12-2020	
Red Monster Noord, Watergat	01-01-2021	
Natuur op het RK kerkhof Dijkweg	05-02-2021	
De Harmonie en moderne architectuur langs de Verdilaan 2021	28-02-2021	
De oudste beuk van Naaldwijk	14-06-2021	
Verwildering van Westland	26-07-2021	
Natuurinclusief bouwen deel 1 (2020)	07-08-2021	
Natuurinclusief bouwen en renoveren deel 2	29-09-2021	
Gierzwaluw telling Westland 2021	19-08-2021	
Groenvisie Westland / verbetervoorstellen	24-09-2021	
Knotwilgen aan het Perdiksepad	29-10-2021	
Bomen kappen stopt niet in Westland	08-10-2021	
Bomenkapwoede woekert voort in Westland	08-10-2021	
Over bomen, brief aan het college	11-11-2021	
Bomen kappen is kapitaalvernietiging	13-11-2021	
Het Haagwegbos Monster 2021	13-11-2021	
Het Haagwegbos	21-11-2021	
Inspreken Groenvisie Westland	23-11-2021	
Bomenfonds Westland	26-11-2021	
Even iets rechtzetten over Monster Noord	30-11-2021	
Bespreekpunten gem. Westland	10-01-2022	
APV gemeente Westland bomen en groen, verbetervoorstellen	11-01-2022	
Een leefbare toekomst voor Westland 2022	31-03-2022	
Omgevingsvisie voor natuur linke soep	..- 4-2022	Komt in april
Diverse inspreekteksten en brieven aan het college en de raad (een heel klein deel hier genoemd).		
Intensief overleg met de gemeente over de kustvisie Westland.; Zie onze vragenlijsten / bespreekpunten.	2015-2022	
Ook in de Provincie is veel werk verzet, zoals overleg over het kustpact, actie met de lobbygroep kust provincie ZH Die documenten zijn hier niet in opgenomen.	2016-2018	

(Opm. een klein deel van deze documenten staan op de site van Natuurlijk Delfland.) Op verzoek zijn documenten verkrijgbaar bij Aad van Uffelen.

13.1 Links naar meer informatie

- <https://www.duic.nl/algemeen/verkiezingen-utrecht-wat-is-de-rol-van-groen-in-de-stad-en-wat-kan-er-nog-anders-of-beter/>
- <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=28904>
- <https://www.knnv.nl/sites/www.knnv.nl/files/users/delfland/KNNV%20lijst%20Natuurlijk%20inclusief%20bouwen.pdf>
- [NL Greenlabel - Voor een meetbaar duurzame leefomgeving](#)
- <http://www.ademloos.be/nieuws/jaarlijks-700-doden-door-geluidshinder>
- <http://www.ademloos.be/nieuws/stadsbomen-voor-een-goede-luchtkwaliteit>
- <https://www.metronieuws.nl/nieuws/binnenland/2016/11/vieze-lucht-grootste-gevaar-voor-gezondheid>
- <http://www.blikopnieuws.nl/gezondheid/246734/lucht-in-nederland-niet-gezond-5700-doden-per-jaar-door-luchtvervuiling.html>
- <https://vvm.info/nu-in-tijdschrift-milieu>
- <https://www.knnv.nl/sites/www.knnv.nl/files/users/delfland/KNNV%20lijst%20Natuurlijk%20inclusief%20bouwen.pdf>
- [Een toekomstige houdbare samenleving en economie? – hoe ziet onze economie en samenleving er uit, waar komen we vandaan en is deze houdbaar voor onze toekomstige generaties? \(wordpress.com\)](#)
- [Tijd voor een andere economie | Trouw](#)
- https://www.natuurkennis.nl/Uploaded_files/Publicaties/obnbrochure-verbindinglandschap-def.c80112.pdf
- https://www.zoogdiervereniging.nl/sites/default/files/publications/2007.10%20beheer%20bomen%20voorburg_0.pdf
- https://www.facebook.com/WNTweb/about/?ref=page_internal
- www.groeneruimte.nl
- www.vanlaarhovencombinatie.nl/
- www.weromwenningen.nl/
- www.ecobuild.co.uk/
- <https://www.groencement.nl/600-kwaliteitsmerk-groene-kinderopvang-gko-2>
- [Onderzoeksrapport-Waterkwaliteit-en-biodiversiteit.pdf \(natuurenmilieu.nl\)](#)
- [WHO noemt klimaatverandering grootste bedreiging voor gezondheid | NU - Het laatste nieuws het eerst op NU.nl](#)
- <https://www.duurzaamnieuws.nl/opwarming-klimaat-gaat-richting-catastrofale-3-graden-zeggen-vn/>
- <https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/de-eis-bij-nieuwbouw-moet-zijn-natuur-in-rondom-en-in-de-buurt-van-de-woning~b26787aa/>
- <https://www.vlinderstichting.nl/vuistregels-voor-vlindervriendelijk-maaien/>
- [De twaalf allerbeste bollen en knollen voor biodiversiteit \(stad-en-groen.nl\)](#)
- [Thema-Eo-Wijers12-wonen-23mrt.pdf \(eowijers.nl\)](#)
- [Nieuwe vuistregel voor bomen in stedelijk groen wint terrein \(boomzorg.nl\)](#)
- [‘Als je de natuur afknijpt, knijp je uiteindelijk ook de mens af’ \(trouw.nl\)](#)
- [Rli: 'Biodiversiteitscrisis even groot als klimaatcrisis'. | Biind](#)
- <https://www.dataquint.nl/onze-software/objectregistratie/geovisia-online/>
- [Rapport: ronduit slecht gesteld met natuur, Nederlands beleid schiet tekort | NOS](#)

- <https://www.nrc.nl/nieuws/2022/02/14/de-salami-tactiek-in-nederland-steeds-een-stuk-natuur-erbij-pikken-a4089398>
- [Bouwen in het Natuurnetwerk Nederland \(NNN\), 2000 - 2019 | Compendium voor de Leefomgeving \(clo.nl\)](#)
- [handlerdownloadfiles.ashx \(stadswerk.nl\)](#)
- <https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/nieuws/meer-groen-in-wijk-scheelt-400-miljoen.6264279.lynkx>
- <https://edepot.wur.nl/331401>
- <https://www.bureauzet.nl/wp-content/uploads/2011/06/Geef-jongeren-de-groene-ruimte.pdf>
- <https://intogreen.nl/hebben-kinderen-met-adhd-een-natuurtekort/>
- https://www.ark.eu/sites/default/files/media/natuur_verdient_compleet.pdf
- <https://mens-en-gezondheid.infonu.nl/leven/88742-de-waarde-van-groen.html>
- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/09/21/kamerbrief-over-groen-in-de-stad-en-knelpuntenanalyse-natuurinclusief-bouwen>
- <https://www.wur.nl/nl/Dossiers/dossier/Groen-in-de-stad.htm>
- <https://www.rivm.nl/nieuws/natuur-en-groen-in-stad-draagt-bij-aan-welzijn-amsterdammers>
- <https://edepot.wur.nl/14162>
- <https://www.biind.nl/longread/een-bezoekje-aan-groen-voor-je-dagelijkse-vitamine>
- [Sterke bomen voor het harde bestaan in de stenige stad \(boomzorg.nl\)](#)
- [Groenekennis \(wur.nl\)](#)
- [27119 \(wur.nl\)](#)
- [Microsoft Word - rapport 1419.doc \(wur.nl\)](#)
- [Basiskwaliteit Natuur | Vogelbescherming](#)
- 11 oktober Radio NPO1 Coenraad Krijger IUCN NL Natuurbescherming over de biodiversiteitstop in China 30 % van het land in 2030 beschermen als natuur... Als we het nu niet goed doen, dan is het te laat!
- <https://www.nporadio1.nl/uitzendingen/de-nieuws-bv/284fcf84-2fb8-4a6d-afa4-bddb8b1b529c/2021-10-11-de-nieuws-bv>
Biodiversiteitstop naar cruciale fase.
- 11 oktober Radio NPO1 Nieuws & Co minuut 32.50 Biodiversiteitstop, Hoogleraar Ingrid Visseren-Hamakers
- <https://www.nporadio1.nl/uitzendingen/nieuws-en-co/d21a70f6-d8c4-4bdf-a31a-e99d7d59ade5/2021-10-11-nieuws-en-co>
- Bert Maes over Kletskoekbomen <https://www.volkskrant.nl/wetenschap/ecoloog-bert-maes-neemt-het-op-voor-de-bedreigde-wilde-bomen-en-gaat-tekeer-tegen-kletskoekbomen~bd7c8f88/Nature Today | Behoud van oude bomen actueler dan ooit>

De hondendijk (Natura2000) met rechts het Watergat en Monster Noord teruggeven aan de natuur. Westland heeft al 500 ha duin afgegraven, hoog tijd iets terug te geven.

Stop met vervuild puin in natuurgebieden te dumpen als basis voor paden.

Veel wortelbeschadiging bij graafwerkzaamheden.

Niet kappen van (jonge) gezonde bomen, maar verplanten. Deze was pas 10 jaar jong!

Op het strand, de kust en verder heeft de natuur en de mens steeds meer overlast van de herrie van de Paramotor.

Het Waelbos gekapt, afgedekt met plastic en grond erover, is dat een oplossing voor vervuiling?

14 Samenwerkingsverband Platform Groen Westland

Via het samenwerkingsverband 'Platform Groen Westland' zetten allen zich in voor een natuurlijke gezonde leefomgeving met balans tussen economie en natuur. Wij streven naar herstel en bescherming van flora en fauna, aandacht voor dieren en voorkomen van dierenleed. Ons doel is een leefbaar gezond Westland waarin mensen partner zijn van de natuur en op positieve wijze met haar samenleven. Natuurinclusiviteit is hiervoor de sleutel. Platform Groen Westland wil altijd blijven dromen over harmonie tussen mensen en de natuur en zal nooit stoppen iedereen op te roepen zich daarvoor in te zetten. Voor uitvoering wordt nauw samengewerkt met Natuurlijk Westland (KNNV).
Contactpersoon: Aad van Uffelen

Partners:

- Natuurlijk Westland (KNNV) (Initiatiefgroep - opgericht 8 dec 2021)
NatuurlijkWestland@knnv.nl
- Natuurlijk Delfland (KNNV)
Staat voor een natuurlijke leefomgeving. Ons doel is samenleven met de natuur.
NatuurlijkDelfland@knnv.nl
- AVN; Algemene vereniging voor Natuurbescherming voor 's-Gravenhage e.o.
- Stichting Duinbehoud
- Groei&Bloei Westland
- Werkgroep bescherm de Westlandse kust
- Werkgroep Leefbos Westland
- De stichting Vogels in het Westland
- Verontruste duurzame glastuinders; Jos Kester
- Verder is er samenwerking met: Heleen Verduijn (natuurkenner), Natuur- en Milieufederatie ZH en Natuurmonumenten

15 Bijlage; Inheemse planten

Een overzicht van de inheemse bomen en struiken leest u via deze link. Daarnaast zijn er vele grassen, kruidachtigen en bol- en knolgewassen. Zie ook 6.31

[Soorten \(genenbankbomenenstruiken.nl\)](https://www.genenbankbomenenstruiken.nl)

16 Tot slot;

Platform Groen westland ziet graag dat de nieuwe fracties en komende bestuurders, voordat ze besluiten tot een coalitie, een strandsessie (bossessie mag ook) houden onder inspirerende gedachten over hoe natuur en de mens moeten samenwerken om een gezamenlijke toekomst te realiseren. En zo het juiste pad voor de toekomst van Westland uitzetten. Dat maakt de noodzakelijke KANTELING zichtbaar.

Nodig de beroemde Nederlandse natuurfilosoof en ecooloog Matthijs Schouten uit voor deze sessie.

<https://www.youtube.com/watch?v=nCHIhy6PQ4w>

<https://www.youtube.com/watch?v=sEpEsaFJnMg>

<https://maatschapwij.nu>

https://maatschapwij.nu/videoportret/matthijs-schouten-natuurfilosoof/?utm_term=&utm_campaign=NL+%7C+S+-+DSA&utm_source=adwords&utm_medium=ppc&hsa_acc=2574284583&hsa_cam=1138482200&hsa_grp=52593772946&hsa_ad=423030252845&hsa_src=g&hsa_tgt=dsa-444537779706&hsa_kw=&hsa_mt=&hsa_net=adwords&hsa_ver=3&gclid=Cj0KCQjw0PWRBhDKARIsAPKHFGj2u8OtgVfK1SKxHmLEtp1smnOvaA-STSoEeAaWNlq3j34Jy2pNmf8aAqllEALw_wcB

